

FFCS 1004:2007, Auditoijien ja sertifiointielimen pätevyysvaatimukset; sertifiointitoiminta

Tämä standardi sisältää suomenkielisen tekstin Suomen metsäsertifiointistandardista FFCS 1004:2007 "Auditoijien ja sertifiointielinten pätevyysvaatimukset; sertifiointitoiminta".

Sisällysluettelo

1. Johdanto
2. Tarkoitus ja soveltamisala
3. Viittaukset
4. Määritelmät
5. Auditoijien pätevyysvaatimukset
 - 5.1 Metsäsertifiointi
 - 5.2 Puun alkuperäketjun todentaminen
6. Sertifiointielinten pätevyysvaatimukset
 - 6.1 Akkreditoituminen
 - 6.2 Metsäsertifiointi
 - 6.3 Puun alkuperäketjun todentaminen
7. Sertifiointimenettely
 - 7.1 Sertifiointitoiminnan vaiheet
 - 7.2 Auditointi
 - 7.2.1 Yleiset periaatteet
 - 7.2.2 Metsätalous
 - 7.2.3 Puun alkuperäketju
 - 7.3 Sertifiointi
 - 7.3.1 Arviointi sertifiointielimissä
 - 7.3.2 Poikkeamat ja korjaavat toimenpiteet
 - 7.3.3 Uusinta- ja seuranta-arvioinnit
 - 7.3.4 Muutokset
 - 7.3.5 Sertifikaatin voimassaolo
8. Sertifikaatista tiedottaminen

1. Johdanto

Tämä standardi on osa suomalaisen metsäsertifiointin FFCS (Finnish Forest Certification System) standardien sarjaa, jota edelsi vuosina 1997 – 1998 laadittujen SMS-standardien sarja.

Standardisarjan muut standardit koskevat metsäsertifiointijärjestelmän soveltamista, metsien sertifiointin kriteereitä sekä sanastoa. Puun alkuperän todentamisessa noudatetaan PEFC:n teknisten asiakirjojen dokumenttia ”Annex 4: Chain of Custody of Forest Based Products - Requirements (Liiteasiakirja 4: Metsäperäisten tuotteiden alkuperän hallinta – vaatimukset).

Suomen Metsäsertifiointi ry on hyväksynyt tämän standardin 18.6.2007

FFCS-standardisarjaa hallinnoi Suomen Metsäsertifiointi ry, jonka omistuksessa standardit ovat.

2. Tarkoitus ja soveltamisala

Tämä standardi määrittelee ulkopuolisten auditoijien ja sertifiointielinten pätevyysvaatimukset ja sertifiointiin liittyvät menettelytavat.

Tätä standardia sovelletaan Suomen metsäsertifiointijärjestelmän mukaisessa

- metsäsertifiointin sekä
- puun alkuperäketjun todentamisessa.

3. Viittaukset

FFCS 1000:2003 "Metsäsertifiointin sanasto".
 FFCS 1001:2003 "Metsäsertifiointin vaihtoehtoiset toteutustavat".
 FFCS 1002-1:2003 "Ryhmäsertifiointin kriteerit metsäkeskuksen toimialueen tasolla".
 FFCS 1002-2:2003 "Ryhmäsertifiointin kriteerit metsänhoitoyhdistyksen toimialueen tasolla".
 FFCS 1002-3:2003 "Metsänomistajakohtaisen sertifiointin kriteerit".
 PEFC Technical Documentation, Annex 4: Chain of Custody of Forest Based Products - Requirements (PEFC:n teknisten asiakirjojen liiteasiakirja 4: Metsäperäisten tuotteiden alkuperän hallinta – vaatimukset).
 SFS-EN ISO 19011:2002 Laadunhallinta- ja/tai ympäristöjärjestelmien auditointiohjeet Guidelines for quality and/or environmental management systems auditing (ISO 19011:2002).
 SFS-EN 45011 "Tuotteita sertifioivat elimet. Yleiset vaatimukset".
 SFS-EN 45012 "Laatujärjestelmiä arvioivat ja sertifioivat elimet. Yleiset vaatimukset".
 ISO/IEC Guide 61
 ISO/IEC Guide 66 "General requirements for bodies operating assessment and certification/registration of environmental management systems (EMS)".

4. Määritelmät

Tässä standardissa sovelletaan standardissa FFCS 1000:2003, Metsäsertifiointin sanasto, esitettyjä määritelmiä.

5. Auditoiden pätevyysvaatimukset

5.1 Metsäsertifiointi

Sertifiointiarvioinneissa käytettävien auditoiden pätevyysvaatimukset perustuvat laadunhallinta ja/tai ympäristöjärjestelmien auditointiohjeisiin tai tuotesertifiointin pätevyysvaatimukseen, joita

on täydennetty toimialan erityisosaamisella. Auditoiden tulee:

1. täyttää soveltuvin osin yleiset vaatimukset, jotka on määritelty standardissa SFS-EN ISO 19011:2002 Laadunhallinta- ja/tai ympäristöjärjestelmien auditointiohjeet tai tuotesertifiointin auditoinnin pätevyysvaatimuksissa (ks. SFS-EN 45011)
2. hallita Suomen metsäsertifiointistandardien sisältö metsätalouden osalta sekä
3. omata metsätalouden ja sen ympäristövaikutusten yleinen tuntemus.

Metsätalouteen ja sen ympäristövaikutuksiin liittyvä ammatillinen osaaminen osoitetaan soveltuvan koulutuksen ja/tai työkokemuksen perusteella.

5.2 Puun alkuperäketjun todentaminen

Sertifiointiarvioinneissa käytettävien auditoiden pätevyysvaatimukset perustuvat laadunhallinta ja/tai ympäristöjärjestelmien auditointiohjeisiin, joita on täydennetty toimialan erityisosaamisella. Auditoiden tulee:

1. täyttää soveltuvin osin vaatimukset, jotka on määritelty standardissa SFS-EN ISO 19011:2002 Laadunhallinta- ja/tai ympäristöjärjestelmien auditointiohjeet,
2. hallita metsäsertifiointistandardit puun alkuperäketjun todentamisen osalta sekä
3. omata puunhankinnan ja metsäteollisuuden materiaaliavirtojen yleinen tuntemus.

Puunhankintaan ja metsäteollisuuden materiaaliavirtojen hallintaan liittyvä ammatillinen osaaminen osoitetaan soveltuvan koulutuksen ja/tai työkokemuksen perusteella.

6. Sertifiointielinten pätevyysvaatimukset

6.1. Akkreditoituminen

Sertifiointiyritykset toteuttavat metsäsertifiointin ja puun alkuperän todentamisen kansallisen akkreditointielimen akkreditoimana.

Akkreditointielin on EA:n (European cooperation for Accreditation) ja/tai IAF:n (International Accreditation Forum) jäsen ja se toteuttaa akkreditoinnin ISO Guide 61:ssä esitettyjen ja edellä mainitun kahden organisaation hyväksymien muiden asiakirjojen mukaisesti.

Myönnettyihin metsäsertifikaatteihin ja puun alkuperän seurannan sertifikaatteihin liitetään tieto akkreditoinnista.

6.2 Metsäsertifiointi

Sertifiointielinten pätevyys määritetään laatu- ja ympäristöjärjestelmiä sertifioiden ja/tai tuotesertifiointia harjoittavien elinten yleisillä vaatimuksilla täydennettynä ja sovellettuna metsätalouden toimintaympäristöön.

Sertifiointielimen tulee:

1. täyttää soveltuvin osin yleiset vaatimukset, jotka on määritelty sertifiointielimiä koskevassa standardissa SFS-EN 45012 tai SFS-EN 45011 taikka ISO Guide 66,
2. käyttää dokumentoitua menettelytapaa, jonka mukaisesti metsien hoitoa ja käyttöä voidaan arvioida ja sertifioida sekä
3. omata metsätalouden ja sen ympäristövaikutusten yleinen tuntemus.

Metsätalouteen liittyvä ammatillinen osaaminen voidaan osoittaa alan sertifiointikokemuksen ja/tai henkilöstön soveltuvan koulutuksen ja työkokemuksen perusteella.

6.3 Puun alkuperäketjun todentaminen

Sertifiointielinten pätevyys määritetään laatu- ja ympäristöjärjestelmiä tai tuotteita sertifioiden elinten yleisillä vaatimuksilla täydennettynä ja sovellettuna puunhankinnan ja puunjalostusteollisuuden toimintaympäristöön. Sertifiointielimen tulee:

1. täyttää soveltuvin osin yleiset vaatimukset, jotka on määritelty sertifiointielimiä koskevassa standardissa SFS-EN 45012 tai ISO Guide 66. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää tuotesertifiointia koskevaa standardia SFS-EN 45011,
2. käyttää dokumentoitua menettelytapaa, jonka mukaisesti puun alkuperäketju voidaan todentaa ja sertifioida sekä
3. omata puunhankinnan ja puunjalostusteollisuuden materiaalivirtojen yleinen tuntemus.

Puunhankintaan ja puunjalostusteollisuuden materiaalivirtoihin liittyvä ammatillinen osaaminen voidaan osoittaa alan sertifiointikokemuksen ja/tai henkilöstön soveltuvan koulutuksen ja työkokemuksen perusteella.

7. Sertifiointimenettely

7.1 Sertifiointitoiminnan vaiheet

Sertifiointitoiminta koostuu ajallisesti ja toiminnallisesti toisiaan seuraavista toimenpiteistä:

1. auditoitavan hakemus sertifiointielimelle,
2. hakemuksen ja ennakkoon toimitetun materiaalin arviointi sertifiointielimessä,
3. vapaaehtoinen ennakkoarviointi,
4. sertifiointiauditointi,
5. arviointi/päätös sertifiointielimessä ja

6. seuranta-auditoinnit.

Ennen hakemuksen toimittamista sertifiointielimelle auditoitavan tulee sisällyttää toimintaansa asianmukaiset osiot standardien FFCS 1001:2003, FFCS 1002-1:2003, FFCS 1002-2:2003, FFCS 1002-3:2003 ja PEFC:n Annex 4: Chain of Custody of Forest Based Products - Requirements vaatimuksista.

Ennakkoon toimitetun materiaalin ja vapaaehtoisen ennakoarvioinnin tarkoituksena on varmistaa, että auditoitava tai sen yksiköt ovat ottaneet standardien FFCS 1001:2003, FFCS 1002-1:2003, FFCS 1002-2:2003, FFCS 1002-3:2003 ja PEFC:n Annex 4: Chain of Custody of Forest Based Products - Requirements vaatimukset asianmukaisilta osin kattavasti huomioon ja soveltaneet niitä asianmukaisella tavalla toiminnassaan.

Sertifiointitoiminnan vaiheet 4, 5 ja 6 käsitellään jäljempänä luvuissa 7.2 ja 7.3.

7.2 Auditointi

7.2.1 Yleiset periaatteet

Auditoinnin tavoitteen määrittely on aina auditoitavan vastuulla. Auditoinnin laajuus ja rajat (soveltamisala) määritetään sellaiseksi, että auditoinnin tavoite saavutetaan. Auditoinnin soveltamisalan määrittelee sertifiointielimen nimeämä pääauditoija.

Auditoinnin tavoite on arvioida näyttöjen perusteella, onko toiminta auditointikriteerien mukaista

Auditointikriteerit ovat ensisijaisesti metsäsertifioinnin standardien (FFCS 1001:2003, FFCS 1002-1:2003, FFCS 1002-2:2003, FFCS 1002-3:2003 ja PEFC:n Annex 4: Chain of Custody of Forest Based Products - Requirements) vaatimukset. Näiden lisäksi auditoitava voi itse määrittellä muita auditointikriteereitä kuten esim. politiikka,

lainsäädäntö, ohjeistus, käytännöt ja menettelytavat.

Auditoinnin tavoite, soveltamisala ja auditointikriteerit kirjataan auditointisuunnitelmaan, joka ohjaa auditoinnin käytännön toteutusta. Auditointisuunnitelmasta tulee myös ilmetä aikataulut, paikat, henkilöt ja muu tieto, joihin auditoitavalta ja sen yksiköiltä vaaditaan etukäteisvalmisteluja.

Auditoinnin toteuttaa auditointiryhmä. Pääauditoijan lisäksi auditointiryhmään kuuluu riittävä määrä auditoijia. Auditoijien toimialakohtaista pätevyyttä voidaan tarvittaessa täydentää teknisillä asiantuntijoilla, jotka eivät ole auditoijia. Auditointiryhmän kokoa sertifiointielin, joka varmistaa ryhmän jäsenten pätevyyden ja riippumattomuuden ja muun soveltuvuuden tehtävään.

Auditointi sisältää seuraavat vaiheet:

1. aloituskokous,
2. auditointinäyttöjen kerääminen,
3. auditointinäyttöjen arviointi,
4. loppukokous ja
5. raportti toiminnan auditointikriteerien täyttymisestä.

Auditointiryhmä kerää riittävän määrän auditointinäyttöjä, joiden perusteella arvioidaan auditoitavan harjoittaman toiminnan yhdenmukaisuus auditointikriteerien kanssa. Auditointinäyttöjen arviointitulokset (erityisesti poikkeamien osalta) käydään läpi arvioinnin kohteena olleen yksikön kanssa. Loppukokouksessa esitellään kootusti kaikkia yksiköitä koskevat arviointihavainnot auditoitavalle kokonaisuudelle.

Auditointikriteereistä poikkeavat auditointihavainnot kirjataan aina auditointiraporttiin. Muilta osin auditoitava ja pääauditoija sopivat auditointiraportin sisällöstä.

Auditointinäyttöjen arviointituloksiin sisällytetään muilta kuin metsäsertifioinnissa arvioitavilta tahoilta (esim. valtion hallinto, sosiaaliset ryhmät ja luonnonsuojelujärjestöt) tietoja, siltä osin kuin ne katsotaan aiheellisiksi.

Sertifiointielin laatii arviointiraportin tiivistelmän, joka sisältää yhteenvedon auditoitavan harjoittaman toiminnan yhdenmukaisuudesta auditointikriteerien kanssa. Suomen Metsäsertifiointi ry julkistaa arviointiraportin tiivistelmän.

Edellä mainitut vaatimukset koskien muiden kuin metsäsertifioinnissa arvioitavina olevien tahojen näkemysten huomioon ottamisesta ja arviointiraportin tiivistelmän julkistamisesta toteutetaan kuuden kuukauden kuluessa tämän asiakirjan sisällön hyväksymisestä. Ennen tämän asiakirjan hyväksymistä myönnettyjä sertifikaatteja koskien vaatimukset pannaan toimeen seuraavassa seuranta-auditoinnissa.

7.2.2 Metsätalous

Metsätaloutta auditoitaessa auditointiryhmään on kuuluttava vähintään yksi metsätaloudessa ja yksi ympäristöalalla pätevätyt auditointiryhmät. Tekniset asiantuntijat voivat korvata varsinaisten auditointiryhmien metsätalouden ja ympäristöalan osaamista.

Metsätalouden sertifiointivaatimukset on esitetty standardeissa FFCS 1001:2003, FFCS 1002-1:2003, FFCS 1002-2:2003 ja FFCS 1002-3:2003:

- sertifiointin hakemisen edellytykset ryhmäsertifiointia ja metsänomistajakohtaista sertifiointia koskien ja
- metsätalouden laatua mittaavat ja kuvaavat kriteerit (28 kpl) ryhmäsertifioinnissa metsäkeskuksen tasolla, kriteerit (26 kpl) ryhmäsertifioinnissa metsänhoitoyhdistyksen tasolla sekä kriteerit (25 kpl) metsänomistajakohtaisessa tai metsänomistajaryhmäkohtaisessa sertifioinnissa.

Mahdollisista muista auditointikriteereistä sovitaan auditoitavan kanssa, mutta ne eivät vaikuta FFCS-standardien vaatimusten mukaisen sertifiointin lopputulokseen.

7.2.3 Puun alkuperäketju

Puun alkuperäketjun hallintaa arvioitaessa auditointiryhmään on kuuluttava vähintään yksi puunhankinnassa ja yksi puunjalostusteollisuudessa pätevätyt auditointiryhmät. Tekniset asiantuntijat voivat korvata varsinaisten auditointiryhmien puunhankinnan ja puunjalostuksen osaamista.

Puun alkuperäketjua koskevat sertifiointivaatimukset on esitetty standardissa PEFC:n Annex 4: Chain of Custody of Forest Based Products - Requirements:

- puuraaka-aineiden ja niiden alkuperän todentaminen,
- sertifioitujen ja sertifioiduttomien puuraaka-aineiden tunnistaminen fyysisen tai varastokirjanpidollisen erilläänpidon avulla,
- puolivalmisteiden sekä sivu- ja lopputuotteiden sisältämän puuraaka-aineen alkuperätiedon hallinta ja
- seuranta- ja tarkasteluajankauskohtaiset minimivaatimukset.

Mahdollisista muista auditointikriteereistä, kuten esim. ympäristö/tuotemerkkien käytön vaatimusten seuraamisesta sovitaan auditoitavan kanssa erikseen, mutta niiden tulokset eivät vaikuta PEFC-standardin vaatimusten mukaisen sertifiointin lopputulokseen.

7.3 Sertifiointi

7.3.1 Arviointi sertifiointielimessä

Sertifiointipäätös tehdään auditointiraportin perusteella sertifiointielimessä. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen. Myönteinen päätös

johtaa välittömään sertifiointiin ja sertifiointivaatimusten myöntämiseen.

Kielteisen sertifiointipäätöksen perusteena on poikkeama sertifiointivaatimuksista.

7.3.2 Poikkeamat ja korjaavat toimenpiteet

Poikkeamat sertifiointivaatimuksista johtavat aina korjaaviin toimenpiteisiin ja mahdollisesti sertifiointivaatimusten epäämiseen, lykkäämiseen tai peruuttamiseen. Poikkeamat jaetaan lieviin ja vakaviin. Lievät poikkeamat eivät välttämättä ole sertifiointivaatimusten este. Vakavat poikkeamat estävät aina sertifiointivaatimusten myöntämisen.

Metsätalouden alueellisessa ryhmäsertifiointissa poikkeamat jaetaan ryhmäpoikkeamiin ja jäsenpoikkeamiin. Jäsenpoikkeama voi johtaa metsänomistajan tai muun toimijan sulkemiseen sertifiointiryhmän ulkopuolelle, jos sovittuja korjaavia toimenpiteitä ei ole pantu toimeen. Päätöksen sertifiointiryhmän ulkopuolelle sulkemisesta tekee ryhmäsertifiointin alueellinen toimikunta.

7.3.3 Uusinta- ja seuranta-arvioinnit

Jos sertifiointipäätös on ollut kielteinen, uusinta-arviointi voidaan järjestää erikseen sovittavan aikarajan puitteissa poikkeamien korjaamisen toteuttamiseksi. Jos korjaavat toimenpiteet ovat riittäviä, sertifiointivaatimusten myönnetään hakijalle.

Seuranta-arviointeja tehdään vähintään vuosittain auditoitavassa kokonaisuudessa sertifiointivaatimusten voimassaoloaikana. Seuranta-arvioinnit voivat olla suppeampia kuin sertifiointiauditoinnit. Seuranta-arvioinneissa seurataan aina korjaavien toimenpiteiden toteuttamista tai toteutumisen edistymistä. Seuranta-arvioinneissa voidaan myös keskittyä vain tiettyihin sertifiointivaatimusten osa-alueisiin.

7.3.4 Muutokset

Sertifiointivaatimusten sisällön muuttuessa sovelletaan arvioinneissa voimassaolevia sertifiointikriteereitä. Auditoidavalla on enimmillään yhden vuoden siirtymäaika sopeuttaa toimintansa uusien kriteerien mukaiseksi.

7.3.5 Sertifiointivaatimusten voimassaolo

Sertifiointivaatimusten voimassaoloaika on enintään viisi vuotta. Sertifiointivaatimusten voi peruuttaa myönnetyn sertifiointivaatimusten kokonaan tai määräajaksi. Peruuttamis päätös ja sen perustelut ilmoitetaan auditoidavalle kirjallisesti.

Auditoidava voi irtisanoa sertifiointivaatimusten milloin tahansa sen voimassaoloaikana. Irtisanomispäätös astuu voimaan välittömästi, kun sertifiointivaatimusten on saanut siitä kirjallisen ilmoituksen.

8. Sertifiointivaatimusten tiedottaminen

Sertifiointivaatimusten tiedottaa välittömästi kunkin metsäsertifiointivaatimusten ja puunalkuperän todentamista koskevan sertifiointivaatimusten myöntämistä sekä sertifiointivaatimusten voimassa oloa ja kattavuutta koskevista mahdollisista muutoksista FFCS-sertifiointijärjestelmää hallinnoivalle Suomen Metsäsertifiointi ry:lle.